

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniae Agrippinae, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

Cap. XV. Eandem prosequitur materiam, & aliqua orationis huius, quam quietis vocant, tenenda praecepta assignat. Ostendit item multas reperiri animas, quae ad hoc orationis genus perueniant, paucas ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

ostendere dignatus sis, vt, qui eas vident ac notant, maximopere obstupescant, & interdum me ipsa præ admiratione non capiam, & extra me rapiar, quò te melius laudem, & glorificem. Nam si sine te in me essem, DOMINE, nihil penitus facere possem, nisi fortassis in causa esse, vt hi horti huius flores denuo præsecarentur, adeo vt infelix, & miserabilis hæc terra iterum sterquilinum, qualis antè fuit, fieret. Ne permittas id, obsecro, DOMINE, & noli pati, vt anima, quam tot tibi laboribus comparasti, & deinde toties de nouo redemisti, atque è terribilibus draconis faucibus eruisti, pessum eat.

Ignoscat mihi R.V. quod à proposita materia & scopo digrediar; nec miretur, quia iuxta propositum, & intentionem meam loquor, id est, prout in anima mea affecta sum, scribo, cum hæc interdum, etiam nimis quàm multum faciat, quod se contineat, ne in DEI sui laudibus longius prouehatur, dum ei inter scribendum representatur, & occurrit, quàm multa ei debeat. Et credo fore, vt hoc R.V. minimè displiceat, cum (prout quidem mihi videtur) idem ambo Deo carmen cantare possimus; tamen diuersimodè, quòd ego Deo longè plus debeam, quia plura mihi, sicut R.V. conscia est, & probè nouit, dimittit.

CAPVT XV.

EANDEM PROSEQVITVR MATERIAM, ET ALIQUA ORATIONIS HUIUS, QUAM QUIETIS VOCANT, TENENDA PRÆCEPTA ASSIGNAT. Ostendit item, multas reperi animas, quæ ad hoc Orationis genus perueniant, paucas autem, quæ vltèrius ascendunt. Quæ autem hic tractantur necessaria imprimis sunt, & vtilia.

AM vero ad propositum reuertamur. Quies hæc, & recollectio animæ maximè sentitur in satisfactione, & pace, quæ ex ea sequitur, cum maxima potentiarum animæ delectatione, & quietatione, & tranquillità quadam voluptate. Quòd autem anima vltèrius non ascendit, hinc nihil ei videtur esse, quòd vltèra desideret, & libenter cum Sancto Petro peteret, vt suum ei hic tabernaculum construere liceret. Non se vel minimum mouere, aut aliorsum reflectere, audeat, quòd hoc sibi bonum è manibus putet elapsurum & aufugiturum, imò interdum ne respirare quidem veller. Et nescit misella, quòd cum percipit bonum hoc ad se trahere, prorsus non potuerit

S.
Heresia

Opera

N III

106

potuerit, minùs multò ipsum diutius, quam Domino visum fuerit, tenere & conseruare possit. Iam supra dixi, in prima illa animæ recollectione, & quiete potentias illius non deficere, sed eam Deo suo intentam esse, vt quamdiu id durat, esto duæ aliæ potentie distractæ, quod voluntas DEo vnita sit, quies tamen, & tranquillitas non amittatur, sed voluntas è contrà potius intellectum & memoriam paulatim rursus ad recollectionem pertrahat. Nam etsi tandem penitus in Deum absorpta sit, nihilominùs tam benè occupata est (vt nesciat tamen quomodo) vt duæ aliæ potentie, quæ necque demum diligentiam adhibeant, suum ei gaudium, fructum & voluptatem tollere nequeant; imò verò sine vllò labore laborat, ne illa diuini amoris scintillula extinguatur. Det mihi quæso, diuina Maiestas gratiam, ad hoc benè & intelligenter commendum: permultæ enim sunt animæ, quæ ad hunc quidem locum perueniunt, pauca verò quæ ulterius ascendunt. Et nescio quid hic sit in culpa. Certissimum quidem est, Deo eam ascribendam non esse: cum enim hanc maiestas eius nobis gratiam præstet, quæ ad hoc vsque punctum pertingamus, non credo fore, vt à maiestatis, & amplioribus nobis dandis cessaret, nisi à nostra ipsi per peccata impedimentum obijceremus. Et sanè magni refert, animam quæ huc peruenit, magnam, in qua constituta est, dignitatem intelligere, nec non singularem gratiam DOMINVS ei præstare & quam meritò non deberet esse terrena. Videtur namque bonum eius ipsam iam tum cæli ciuem facere, nisi ipsa sua id culpa impedit. Porro si ipsa respiciat, & retrogrediatur, nimis quàm infelix erit: credidim id ei occasionem fore ad deorsum descendendum, sicut ipsa descendebam, si me Domini misericordia non reuocasset: nam, vti multa quædam videtur, id vt plurimum, ob graues culpas continget, & fieri non potest, vt tantum homo bonum deserat, nisi antea per graue aliquod peccatum valde exæcatus sit. Vndè ex Dei amore, animas, quibus tantam gratiam Maiestas eius præstitit, vt ad hunc statum perueniant, rogo, vt ipsæ agnoscant, & per sanctam & humilem quamdam præsumptionem magni æstiment, quo ad ollas Egypti non reuertantur: & si forte ex infirmitate, malitia peruersa ac misera natura labantur (vti ego lapsa sum) bonum quod amiserunt semper præ oculis habeant suspicenturque & metuant (meritò enim timere possunt) ne in orationis exercitium & vsum non resumant, è malo in peius ruant. Hoc namque verè lapsum appello, cum scilicet quis viam, per quam ad tantum bonum peruenit, abominatur & abhorret, & huiusmodi animas aliorum quor, non quod velim dicere, numquam eas Deum offendere, aut in pe-

*Descriptio
oracionis
quietis vel
simplicis
oij.*

*Multa a
nima ad
hanc ora-
tionem qui-
as perue-
niunt, sed
pauca vl-
terius ac-
cendunt.*

atum labi debere; tamen æquissimum foret, ut qui huiusmodi fauores, & gratias accipere incepit, imprimis sibi à peccato cauere: sed miseris sumus, & fragiles. Quod ergo serio moneo, hoc est, scilicet orationis exercitium minimè ei omittendum esse, in ea quippe intelliget quid agat, & dolorem, & contritionem, ac robur, ad denuò resurgendum à Domino accipiet, sibi que persuadeat: (persuadeat, inquam) se, si ab oratione recedat, in præsentissimo, ut quidem mihi videtur, lapsus periculo versari. Nescio sanè, num quod dico, ipsamet intelligam: nam, sicut antè dicere memini, hic iuxta modulum meum alios metior. Hæc ergo oratio veluti scintillula est, quam Dominus in anima excitare, & accendere incipit, veri amoris sui, vultque animam paulatim incipere intelligere, quid amor hic sit, idque cum quodam animi gaudio & sensu. Si hæc quies, & recollectio, & scintillula spiritus Dei sit, non autem gustus quidam, quem aut dæmon dat, aut nos ipsi procuramus (esto fieri non possit, qui experientiam aliquam habet, non statim intelligat, non esse id huiusmodi, ut nos ipsi per nos id obtinere possumus; sed hanc naturam nostram rerum sapidarum & suauium ita auferam esse, ut omnia & singula exploret: sed eam hic quamprimum fringere, & frigidam manere; quia quantumcumque de nouo conetur, & identidem incipiat ignem hunc accendere, quo gustum hunc consequatur, nihil aliud omni hac contentione facere videtur, quam aquam ei extinguendo injicere.) Hæc igitur scintillula à Deo veniens, quantumlibet parua, magnum tamen excitat crepitum, & fragorem, & nisi nostra culpa exstinguatur, luculentum illum in nobis accendere ignem incipit, qui vti suo loco ostendam, maximi amoris diuini illius scilicet, quem in animabus perfectis Maestas eius suscitatur flammam à se emittit. Hæc quoque scintilla signum quoddam vel pignus est, à Deo animæ huic ad hoc datum, quod illam iam tum à magna, & ampla deligat, si ad ea recipienda se ipsa disponat. Est quippe singulare, & eximium quoddam donum, & maius longè quàm dicere possem. Miseret me sanè, quòd, sicut dixi, multas animas noscam, quæ quidem huc pertingant, at earum, quæ hinc, ita ut quidè deberet, ulterius ascèdant, & transeant, numerus ita exiguus est, ut me dicere pudeat. Non dico pauca esse; imò multas esse puto, nam per aliquid Deus nos sustentat: at dico quod vidi. Vellem equidem eas serio monere, ut videant, ne, quod acceperunt talentum, abscondant; cum eas Deus ad aliorum plurimorum commodum eligere voluisse videatur; hoc præsertim tempore quo validis, & constantibus Dei amicis opus est, qui debiliores, & infirmos corroborent. Qui autem hanc in se gratiam agnoscant, se ut tales agnoscant, & habeant, si modò leges, quas etiam bona mundi huius amicitia exigit, adimplere norint: alioquin timeant (ut dixi)

S.

Heresia

Opera

N III

106

Orationem
quam e-
mittenda.

& caueant, ne quod sibi damnum, ac malum creent: faxit porrò Deus, ut solis sibi noceant.

Nihil autem aliud animam tempore huius quietis facere oportet, quam ut suauiter, & sine strepitu vllò se teneat: strepitum autem voco per intellectum verba & considerationes multis hinc inde indagare, ad Deo pro huiusmodi beneficio gratias agendas, & peccata sua, & imperfectiones in vnum velut aceruum accumulare, ut scilicet in tantum nihil huiusmodi promereri colligat. Omnia ista hic velut strepitum intellectus quoque repræsentat, memoria feruet. Hæc quippè potentia non rarò me (ut verum fatear) defatigant, quod breuis, & labilis memoria sim, hinc eam subiicere non valeo, voluntas ergo hoc ipso tempore, leniter, & mature sibi persuadeat, nihil tunc apud Deum per violentiam, & magnam corporis contentionem obtineri: hæc quippè sunt velut vasa quædam ligna temerè congesta ad scintillam hanc extinguendam. Ipsa igitur hoc intelligat, & cum humilitate dicat: Domine, quid ego hic facere possum? quid ancillæ cū Domino, quid terræ cū celo, negotij esse queat, aut alia id genus amorem spirantia verba quæ hic occurrunt, ita tamen bene fundata sit, & sciat verum esse id quod dicit; & de intellectu non magnopere laboret, quod is vexator sit, & importunus. Si autem ipsa cõ participem facere voluerit eius quo fruitur, aut eum quietum reddere, & recolligere, conetur (sapere enim homo voluntatem recollectam, & quietam esse videbit, intellectum vero inquietum, & turbatum) inconsulto faciet, nec proficiet, satius quippè est, eum sic dimittat, quam post currendo eum insectetur. Voluntas, inquam, hæc gratiâ fruens, se in quiete teneat, & instar sapientis apiculæ domi maneat: nam si nulla omnino apud alueare ingrederetur, sed quo se mutuo in alueare cogerent, omnino uolarent, ægrè admodum mel confici posset. Adeo ut anima multum amissura sit, si hic se prudenter non gerat, præsertim si ingenio secuto sit, & subtili. Nam cum argumenta formare, & rationes iam inquirere incipit; quantumlibet parum, si modò ea bonæ, & conuenientes sint, aliquid se putabit efficere. Vnica autem, quæ hic formari debet, ratio; hæc est, clare scilicet intelligere, nullam omnino rationem esse, cur tam magnam nobis Deus gratiam conferat, quam unicam ipsius bonitatem, ac considerare, quod ei adeo prope sumus; ad hæc gratias ab eius Maiestate petere; denique tum pro Ecclesiâ, & omnibus, qui nostris se precibus commendarunt, tum pro animabus in Purgatorio detentis eum feruenter rogare, idque sine strepitu verborum, sed cum sensu, quo ab eo audiri desideremus. Est hoc orandi genus, quod multa complectitur, & per quod plus homo consequitur, quam per multos, & varios intellectus discursus. Aliquas in se voluntas ipsa rationes exco-

Quid anima in oratione quietis facere debeat.

Quid scire debeat voluntas in oratione quietis ab intellectu impedita.

gret, quales ipsamet ratio ei proponet, & dictabit; quod scilicet se melio-
ratam videat, ad hunc amorem reaccendendum; nec non aliquot actus
amorosos eliciat: V. G. quid facturus ipse sit in gratiam eius, cui tantum
debet. Ita tamen, vt, (sicuti dixi) nullum intellectus strepitum, ad res ma-
gnas indagandas admittat. Plus quippè hic posuit sarrmenta quædã hu-
militate apposita (quæ etiã minùs quàm straminea erunt, si ipsi ea appona-
mus) & magis ad amoris ignem in ipsis accendendum iuuant, quam
multa magna simul congesta rationum (vt nobis quidem videtur) do-
ctissimarum ligna, hæc siquidem eum quamprimum extinguent. Hæc
doctrina vsui erit doctis, qui hæc me scribere iusserunt: nam per boni-
tatem, & gratiam Dei, omnes huc possunt peruenire; & fieri posset,
quod multum temporis in adferendis, & applicandis S. scripture
locis impenderent. Et quamuis scientia, & doctrina illos tam ante
quam post multum iuuare possit, & re ipsa iuuet, quamdiu tamen hoc
orationis tempus durat, parum (vt mihi quidem videtur) ea necessaria
est, nisi fortè vt voluntatem tepitam reddat; intellectus quippè, quod
luci se vicinum videat, tunc maxima claritate perfusus est: vt etiam ego,
cum sim, quæ sum, iam tota videar alia. Nam esto nihil penè intelligam
eorum, quæ latinè lego (præsertim è Psalterio) tamen, dum in hac
quietis oratione sum, sæpe non solum intellexi, quid versus latinus so-
naret in lingua materna, sed etiam vltèrius progressa sum sensum illius
in lingua Hispanica magna cum voluptate recogitando; excipio ta-
men, cum aut concionari, aut alios docere debent: hinc quippe eos
consultum est hoc talento, & bono vsu ad idiotas, & indoctos, qualis
ego sum, iuuandos: quod charitas, & præsertim frequens hoc ani-
marum iuuamen præclarum quid sit, dæmmodo purè propter Deum
fit. Adeo vt in hisce quietis tēporibus, animam in sua quiete relinquere
oporteat, & doctrina ab vna parte manere debeat. Tempus siquidem
veniet, quo doctrina vsui illis erit, & quo tanto eam in pretio habebunt,
vt pro nullo mundi thesauro vellent, quod eam sibi comparate ne-
glexissent, id solum, vt per illam Domino aliquod obsequium impen-
dant, quod multum huc illa conferat. Verumtamen coram infinita illa
sapientia plus valet (dicenti mihi velim fidem habeant) parua qua-
dam de humilitate comparanda cura, & vnicus eius actus, quam om-
nis totius mundi scientia. Hic enim non tam disputare, & arguere o-
portet, quam nosce, quid, & qui simus, nosque simpliciter, & apertè co-
ram Deo sistere, qui animam simplicem, ignorantem & velut fatuam
(qualis reuera coram eo est) fieri vult, cum illius maiestas ita se
desiciat hic, & humiliet, quod eam propè se, & in præsentia sua consistere
pariatur, cum simus, qui sumus. Intellectus quoque hic excitatur, ad con-
cinnas,

In oratio-
ne linguæ
latinam
intellige-
bat ali-
quando

S.

heresia

Opera

N. V. I.

156

*Voluntas
melius Deo
agit gra-
tia non
ullo ver-
bo, quam
intellectus
per omnia
sua verba.*

cinnas, & benè compositas gratias agendas; sed voluntas in sua quiete, & ità, vt cum Publicano ne oculos quidem attollere audeat, magis, & melius gratias agit, quàm fortasse intellectus, quocumque demùm Rhetorices artificio adhibito, facere possit. Denique mentalis oratio penitus hic omittenda non est, vti nec verba aliqua, etiam vocalia, si interdum ea surpare aut velint, aut possint: si enim ipsa quies magna sit, vix loqui homo quidquam potest, nisi summa cum molestia. Et tunc, vt quidem ego arbitror, sentitur, & percipitur, quando sit spiritus Dei, quando autem ipsi tale quid procuremus: idque ex initijs deuotionis, quæ Deus dat, & prout quidem nos, (vti dixi) vt ad hanc voluntatis quietem transeamus, despositi sumus: tunc quippè nullam spiritus hic edit operationem, sed ilico pertransit, magnamque post se ariditatem relinquit. Si verò à diabolo id proueniat, facile id, meo iudicio, anima exercitata intelliget; quod magnam inquietudinem, at parùm humilitatis, & paruam ad effectus, quos ille, qui à Deo est, spiritus producit, dispositionem, adhuc nullam in intellectu lucem, nec in veritate constantiam post se relinquit; parùm & fortasse nihil hic diabolus nocere potest, si, quam anima hic sentit, delectationem & suauitatem, ad Deum referat, suasque in eo cogitationes, & desideria (vti iam suprà monuimus) collocaet. Nihil ergo hic malignus spiritus lucrari potest, imò permittit potius Deus, vt per illam, quam in anima causatur suauitatem, & delectationem, multum perdat: ità enim fiet, vt anima, dum id à Deo prouenire cogitabit, sæpè se ad orandum applicet, idque cum quodam eius habendi desiderio, & si anima humilis, non verò curiosa, nec delectationum, aut consolationum (tamen si eorum spiritualia sint) appetens, sed è contrà crucis amica sit, gustum, quem diabolus subministrat, parùm curabit; sed, si spiritus Dei sit, id facere non poterit, sed magni eum facere tenebitur; sed in ijs quæ à Diabolo veniunt, sicut ipse totus mendax, & mendacium est, ità, & animam propter gustus hocæ, & consolationes se humiliare (hoc namque in omni re ad orationem, & consolationes spectante quàm maximè curare debet, vt inde humilis recedat) videat, sæpius ad eam non redibit, videns quantum inde sibi diuini obueniat. Ob hanc, & multas alias causas in primo Orationis genere, & prima aqua monui, permagni referre, vt animæ sic orationem exercere incipiant, vt simul se ab omni recreationum, & consolationum genere, & quæstrare incipiant, firmiterque solum Christum in Cruce baulanda adiuuare proponant ad instar generosorum equitum, & militum, sine villo omnino stipendio Regi suo militare volentium, cum de sua mercede, & præmio securissimæ sint; in verum, & perpetuò duraturum regnum, quod consequi studemus, oculos conijciendo. Magnum quid est, id semper præ oculis habere: maximè initio: nam postea ità oculi illuminantur, vt po-

ut potius necesse nos sit eius obliuisci, vt possimus viuere, quam operam dare, vt meminerimus, quam parum omnia durent, & quam ea nihil sint, & quam nihili faciendâ sit illa, quæ hic habetur, quies & recreatio. Videtur hoc nimis quam tenue, & vile esse, vt etiam reuera est: nam eos, qui in perfectione prouectiores sunt, puderet, & intra semetipsos etiam irascerentur, si ideo se bona mundi huius deserere cogitarent, quod breui ea praterirent, & finem habent. Nihilominus, esto etiam perpetuò ea durarent & solidâ essent, gaudent, quod etiam propter Deum relinquunt; & quo perfectiores fuerint, eò gaudent magis; & quo bona hæc etiam durabiliora erunt, eò etiam magis. In his, qui huiusmodi sunt, amor certo iam locum habet, & fixus est, & hic est, qui ibidem operatur; sed primum incipientibus id, quod dixi, expeditissimum est, nec hoc illi ceu vile, & paruum existimant; magnum quippè bonum est, quod per hoc consequuntur; atque ideo tantopere id inculco: quia id ipsis vsu veniet, vti & eis, qui in orationis via longè prouecti erunt, & maximè tum cum eos Deus probare vult, & prorsus derelinquere videtur. Nam sicut iam dixi (& vellem id nemini memoria excideret) in vita hac, quam viuimus anima eo modo non crescit, quo corpus; etsi ipsum crescere dicamus, & vere etiam crescat: etenim puer, postquam iam creuit, & ad virilis corporis magnitudinem peruenit, non decrescit amplius, nec ad paruam staturam iterum redigitur, hic verò Deus animam vult nonnumquam decrescere (sicut in me ipsa aduertit, quidem in cæteris fiat, ipsa nescio) idque vt nos ad maius nostrum bonum humiliemus, & ne, interim dum in hoc exilio agimus, nostri ipsorū obliuiscamur, cum, qui ad sublimitatem gradum euectus erit, magis timere, & minus sibi fidere debeat. Venit subinde tempus, quo eos, qui voluntatem suam ita iam cum diuina conformarunt, quo ab omni Deo offensione immunes se præsent, necesse est atrocissima potius tormenta, & mille mortis genera subire, quam vt aliquam imperfectionem admittant; ita & venit tempus, quo ad peccata non admittenda eos, (vt quidem tentationibus, & persecutionibus se premi vident) primis orationis armis se communire oportet, & vt antea cogitare, omnia prætereire, nec non cælum, & infernum quemdam esse, & alia id genus. Vt ergo ad id, quod dicebamus, reuertar, magnum certè fundamentum est, ad se à technis, & gubibus, quos diabolus immittit, liberandum, iam inde à principio firmo cum proposito, & resolutione viam Crucis ingredi incipere; nec gustus desiderare, cum ipsemet Dominus hanc perfectionis viam demonstrauit, dicens: *Tolle crucem tuam, & sequere me.* Ipse nostrum exemplar est, & norma; non est quod timeat, qui tantummodo, vt ei placeat,

S. M. Teresa Opera.

N

illius

S.

heresia

Opera

N. M. 186

Anima non crescit adim-
par cor-
poris, est
crescat. &
subinde etiam de-
crescat.

illius consilia sequetur. E fructu, & progressu, quem in se aduerteret, intelligit, id à diabolo non venire: nam esto relabantur, nihilominus hoc signum, & indicium remanet, è quo DOMINVM ibi abesse quando esse commoratum colligatur, scilicet quòd ilico resurgat, nec non illa quæ modo declarabo. Quando spiritus Dei est, non est, quod multa reuoluamus, & inquiramus, quo humilitatem, & confusionem quamdam in nobis excitemus: nam Dominus ipse eam dat, modo longè differeque ab eo, quo nostris nos consideramus, oculis eam acquirere possemus, quæ sanè veræ cuiusdam humilitatis; è lucè quadam quam Dominus illic docet, prouenientis, respectu nihil planè sunt; quæ humilitas tantam confusionem causatur, vt homo propè deficiat. Notissimum est, cognitionem, quam Deus nobis dat, vt cognoscamus, nihil nos à nobis ipsis boni habere (quod eò magis agnoscere debemus, quo plura, & ampliora ab eo dona accepimus) intensum nobis ad in oratione progrediendum, & eum, quæ quæque demùm molestia nobis occurrente, numquam omittendam desiderium excitare, anima se ad omnia intrepidè offerente; ex ipsa præterea quædam oritur de futura gloria, & saluatione securitas, humilitate, & metu nixa: feruilem quoque timorem statim ab anima expellit, & filialem ei longè iam maiorem quàm ante erat, interit. Quisquam autem hanc cognitionem habet, quemdam amorem Dei, qui, quæ sua sunt, & semetipsum non querat, in se oriri incipere sentit, vidè & in se solitudinem captat, quòd bono hoc diutius, & quietius fruatur. Denique ne diffusior, & longior sim, est hæc quidam omnium bonorum fons, & origo, ac flores eò perducit, vt nihil penè ijs, quo minus appetantur, desit. Clarè autem hoc anima videbit, imò tunc temporis non poterit non credere, quin Dominus apud se fuerit, quo ad usque se relabens imperfectiones admittere videat, tunc quippe omnia timet. Bonum autem est illam timere: esto non desint animæ, quæ magis proficiant ex eo, quod certo credant Deum hoc causari, quàm per quoscumque timores, qui ei possent incuti, nam animam, quæ ex se amorosa, & gratia eam magis ad Deum redire compellit gratiæ ab eo acceptæ recordationem, quàm omnia, quæ quis ei representet inferni supplicia. Ità saltem ad animæ meæ, esto tam improba sit, factum est. At quia boni spiritus magna vberius à me alibi adhuc exponentur (vt cui magno constat ea declarare, & in apertum proferre) idèd hic ea iam non prosequor. Eripere, per Dei gratiam, fore vt in hac re, aliquid, quod profit, dicam. Nam (vt taceam experientiam, quam satis magnam habeo) id à quibusdam viris solidè doctis, adhuc vitæ sanctitate præstantibus, quibus æquum est credere, accepi, ne animæ, quæ per Dei bonitatem

ad hunc gradum pertingent, ita afflictæ & oppressæ incedant, sicut ego afflictæ fui.

CAPITULUM XVI.

AGIT DE TERTIO ORATIONIS GRADU, IN QVO sollicitudo quadam puncta declarat, & quid anima, que huc peruenit, possit, nec non affectus, quos magne he gratie Dei causantur. Erunt hæc, ut quis mentem ad Deum laudandum discat eleuare simul & consolationem eius, qui huc peruenit.

Ita de tertio aquæ, qua hortus hic irrigatur, genere loquamur, est autem hæc aqua, vel in flumine profluens vel è fonte saliens, qua quidem minore cum labore hortus irrigatur, tamen si etiam aliquis subeandus sit in eo, quod aqua conducenda sit. Vult Dominus ita hic hortulanum adiuuare, ut ipse quodammodo hortulanus sit, & quidquid faciendum est, faciat. Est quidam potentiarum animæ somnus, ut quæ nec penitus perduntur, nec, quid agant, intelligant. Gustus quoque suauitas & delectatio incomparabiliter maior est, quam qui in secundo gradu fuit, quod scilicet aqua gratie ad vsque fauces huius animæ pertingat, adeo, ut ulterius nequeat progredi, aut quomodo possit nesciat, nec tamen retro cedere vult, eo quod maxima gloria fruatur. Quare perinde est, ac qui cereum, & candelam benedictam in manu habet; quod iam propè sit ut moriatur, sed morte optata & desiderata, adeo, ut in hac agonia, & angustia maximis quibusdam, & indicibilibus voluptatibus fruatur. Quod sanè aliud meo iudicio non est, quam omnibus mundi rebus penitus & totaliter prope mori, & Deo frui. Quod quomodo aliis verbis significem, aut declarem, prorsus nescio, sicuti nec anima tunc scit, quid agat; nescit enim an loquatur, an taceat, an videat, an fleat. Est hoc gloriosa quædam dementia, ac cælestis stultitia, in qua vera sapientia latere dignoscitur: nec non suauissimus, & sapidissimus Deo fruendi modus pro anima.

Somnus potentiarum animæ.

Nimium gaudium non est perfecta potentiarum unio, sed ei proximum est.

Sapè autem hocce orationis genus Dominus mihi quàm abundantissimè iam ab hinc quinque aut sex annis, si bene memini, dedit; sed illam nec intelligebam ipsa, nec etiam aliis exponere potuissem; unde cum ad eam describendam peruenissem, statueram apud me, vel admodum parum, vel nihil omnino de ea dicere: satis quidem intelligebam eam totalem omnium potentiarum vnionem non esse, & liquidò patere esse

N 2 quid

S. heresia

Opera N VII 108